

PEUGEOT
tillverkar dubbelt så många bilar
som Volvo och Saab tillsammans.

PEUGEOT 504
Första personbilen på 4-
hjuls och med dubbel-
motor

PEUGEOT 505
Första och största 4-
hjuls personbilen med
dubbelmotor

PEUGEOT 506
Första personbilen i sin
klass med dubbelmotor
och 4-4-4 motor

PEUGEOT 508
Första personbilen med
dubbelmotor och 4-4-4
motor

Peugeot är de stora möjligheternas bilmärke. Vi bygger bilar för alla behov. Små, mellanstora och stora bilar, personbilar och transportbilar. Framhjuldrivna och bakhjuldrivna bilar. Sedan- och kombi-bilar. Bensin eller dieseldrivna. Vi har fler serviceverkstäder än det finns städer i Sverige och vi kan erbjuda alla former av leasing eller köp.

Kontakta någon av våra 90 återförsäljare
i landet så får du veta mer om Peugeot.

PEUGEOT och MAZDA

Boissons

Helsingborgsvägen
Hässleholm
Tel 142 70

Trängare

Carl Anderson's
Santogatan 11 - Wallgatan

ör

**Modehuset
för hela familjen**

Hässleholm — Tel. 0451/843 00 Herr
843 01 Dam

**Provkör
Volvo
343**

GÖINGE BIL AB

HÄSLEHOLM - OSBY - ALMHULT - MARKARYD - SÖSDALA

Num 343e Offret, Hässleholm 1978

NR 2 - 1979. ÅRGÅNG 37
Oktober 1979

Snapphanen

TIDNING FÖR SKÅNSKA TRÄNGREGEMENTET OCH DESS KAMRATFÖRENING

Snapphanen

TIDNING
för
SKÅNSKA TRÅNGREMENTET
och dess
KAMRATFÖRENING

Redaktör och
ansvarig utgivare: Överstelöjnant Arne Peterson
Ekonomischef: Kapten Yngve Löfgren
Foto: Fanjunkare H O Jönsson m fl

Annonspris: 1/1 sida 500.-, 1/2 sida 300.-, 1/4 sida
150.-, 1/8 sida 75.-, 1/10 sida 40.-.
Medlemsavgiften i Kamratföreningen är 20.-,
ständigt medlemskap kostar 300.-, som kan insättas
på föreningens postgirokonto 765 71-9.

GÅ EJ ÖVER BRON
för att klippas!

GÅ TILL **ODDS**

Frisørsalong vid Viaduktsgatan
Tel. 133 01

Räkna med att Ni behöver

extra säkerhet

— byt därför till nya däck

- för större säkerhet
- större körkomfort
- oöverträffad däckekonomi
- vi testar gratis
- regummerar med garanti
- och säljer

GOOD YEAR - FIRESTONE
TRELLEBORG - MICHELIN
m. fl. märken

Ringcentralen

Grönängsplan — Hässleholm — Tel. 142 20

V·A·G

 BILCENTRUM Audi

KRISTIANSTAD ● HÄSSLEHOLM ● OSBY ● HÖÖR
044- 0451- 0479- 0413-
11 58 90 142 15 113 10 209 45

HÄSSLEHOLMS BRÄNSLE

Telefon 101 65
102 14

Viaduktsgatan 8 Hässleholm

Omslagshilden visar skjutbanvägens tillkomst 1930. Arbetsledare var disponent Philip Kjellin, f.d kapten T 4 reserv. Mer om skjutbanvägen i nästa nummer.

Regementschefen har ordet...

Kamratföreningens hösträff 1979 förläggs — som framgår på annan plats i tidningen — till Malmö.

Varför Malmö? Vad har T 4 och dess Kamratförening med Lv 4 och Malmö att göra? Det finns många delsvår på de frågorna.

Med Skånska luftvärnsregementet har vi flera beröringspunkter. Vi lånar t ex skjutfält för vår ivksp utbildning av Lv 4. Och vi har ett nära samarbete i fråga om krigsplanläggning. Och om det blir allvar, hoppas vi naturligtvis att även våra underhållsförband skall bli delaktiga av det skydd Lv 4 krigsförband kan ge. Det kan därför vara intressant för oss att få se modern luftvärnsmateriel.

Men Malmö då? Ja, vi skall titta på en del av Malmö museums intressanta samlingar, väl värda ett besök. Som en kuriositet kan också nämnas, att när Kronprinsens husarregemente genom 1925 års försvarsbeslut drogs in, fanns krafter som förespråkade att som ersättning flytta T 4 till Malmö.

Det kanske viktigaste skälet för att förlägga hösträffen till Malmö är dock ett annat. Kamratföreningen har många medlemmar i Malmöregionen. Det är vår förhoppning att dessa skall kunna delta mangrant, när de nu för en gångs skull får korta "inställelseresor".

Men programmet bör kunna locka även övriga medlemmar. Varför inte ta med familjen på en utflykt?

Jag hoppas på god anslutning och hälsar Er alla välkomna till Malmö den 17 november.

Rune Morell

Sekreterarens spalt

(Överstelöjtnant Arne Peterson)

Som framgick av tidningens förra nummer så har majoren Christer Röing från 1979-07-01 och två år framåt placerats för tjänstgöring vid Arméns stab- och sambands-skola i Uppsala.

Jag har åtagit mig att vara sekreterare under Christer Röings kommandering i Uppsala. Det är min förhoppning att han efter återkomsten till regementet återgår att vara sekreterare.

Kamratföreningslunchen och årsmötet ägde traditionsenligt rum i samband med Regementets Dag. Från årsmötet kan rapporteras att medlemsavgiften fastställdes att även 1980 vara oförändrat 20:- kronor. Värnpliktiga som fullgör första tjänstgöringen betalar dock endast 10:- kronor. Vidare beslöt att avgiften för ständigt medlemskap skall vara 300:- kronor.

Styrelsens förslag till reviderade stadgar för föreningen fastställdes. Stadgarna finns redovisade på an-

nan plats i tidningen. Nytt är bl a att föreningens arbets- och räkenskapsår sammanfaller med budgetåret (07-01-06-30).

Vid val av styrelse för 1979/80 fick den följande sammansättning: Ordförande överste R Morell, vice ordförande major C Florén, övriga ledamöter: Förrädsförmän B Bergqvist, major G Hanell, fanjunkare S Hydén, avdelningsdirektör A Jönsson, förrädsman B Karlsson, disponent Ph Kjellin, kapten Y Löfgren, kamrer B Medin, ingenjör K-G Nilsson, tekniker S Olsson, major Ch Röing och överstelöjtnant A Peterson.

Till revisorer valdes förrädsman S Olsson och kapten B Jörneng med major U Hoffner och fru I Waldemarsson som suppleanter.

I samband med regementschefens avtäckning av årsklassen tilldelades följande Kamratföreningens utmärkelse "Framste soldat": Korpral Mats Kristensson, korpral

Nils-Anders Brinte, vpl Roland Hallberg och vpl Bo Rydell.

Regementschefen kunde också utdela gratifikation till befäl och vpl som deltagit i vinterns snöröjningsarbeten i södra Skåne. Donator var disponent Philip Kjellin.

Kamratföreningens kassaförvaltare, tidningens ekonomi- och annonschef, kaptenen Yngve Löfgren avgår med pension 1979-09-30. Han har dock lovat att kvarstå i sina befattningar inom Kamratföreningen tills vidare. Vi tackar Yngve Löfgren för detta. Hur skulle Kamratföreningen klara sig utan Yngve Löfgren?

Om någon önskar ringa till honom, så har han lovat att ställa sin bostadstelefon till förfogande. Hans ifnnummer är 0451/118 75.

Till sist vill jag erinra om att Kamratföreningens grammofoon-skiva "Trängens marscher" fortfarande finns att köpa. Passa på innan utgåvan är slut!

Nyblivne pensionären Yngve Löfgren under en paus i arbetet med Kamratföreningen.

Kamratföreningens höstträff 1979

äger rum i Malmö lördagen den 17 november

- Kl 1200 Avfärd med buss från T 4 kaserngård för dem som önskar transport till Malmö.
- Kl 1330 Samling vid Malmö museum (vid Malmöhus slott) Kort välkomsthälsning
- Kl 1345 Besök i museet
- Kl 1415 Färd till Lv 4
- Kl 1445 Studiebesök vid Lv 4
- Kl 1530 Kamratmiddag vid Lv 4
Pris: 30:- kronor
- Kl 1800 Bussfärd till T 4

Anmälan till höstträffen och/eller middagen görs senast 9. november till kapten Yngve Löfgren, telefon 0451/118 75, eller överstelöjtnant Arne Peterson, telefon 0451/140 50, ankn 23.

Gäster och anhöriga till medlemmarna må även delta.

VÄLKOMNA!

Bidrag till tidningsfonden

Fr o m 1979-03-01 t o m 1979-09-15

E Leifbert	20:-	K Olofsson	10:-	S Björk	5:-
O Nilsson	5:-	E Ek	10:-	L Jönsson	20:-
S Cederberg	20:-	B W Cedergren	20:-	P Andersson	10:-
O Nilsson	10:-	T Thorstensson	20:-	B Elander	100:-
L Svensson	30:-	S Hansen	10:-	A Petersson	10:-
S Å Johansson	20:-	T Y Sjölin	20:-	J Erngård	10:-
C Linell	10:-	M Månsson	10:-	C Holst	5:-
S Överbeck	10:-	H Dahlberg	5:-	A Svensson	20:-
Ph Kjellin	25:-	B Knutsson	10:-	B Ehrenberg	10:-
E Larsson	15:-	R Stenbäck	10:-	A Norberg	50:-
S Alm	15:-	S Larsson	20:-	H Kjellgren	20:-
M Olsson	10:-	H Holgersson	10:-	L Thörnqvist	10:-
B Medin	10:-	T Lundius	20:-	S Nilsson	15:-
L Fahlman	30:-	W Brock	10:-	S Grahnborn	30:-
G Almstig	10:-	C A Lindencrona	20:-	G Hanell	30:-
L E Olsson	30:-	K Johansson	10:-	K Thuresson	10:-
Britt Martinsson	15:-	G Liljegrån	10:-	B Ljung	10:-
S Stenfeldt	10:-	S Harksen	10:-	E Höier-Harksen	30:-
H Chrona	20:-	G Billquist	30:-	P Rudbäck	12.50
W Simonsson	20:-	C Nilsson	15:-	Å Dahlberg	10:-
G Ask	15:-	S Höörgren	15:-	K Persson	10:-
T Holmerup	20:-	E Gustafsson	15:-	S Pålsson	15:-
P O Nehler	61.10	E Tannfeldt	10:-	S Pålsson	10:-
Y Göransson	10:-	S Erlandsson	10:-	S Kåbjör	20:-
E Isendahl	15:-	E Tenfält	10:-	S Lindstedt	30:-
T Gustafsson	15:-	O Skogh	40:-	S Lind	10:-
J-O Thelander	20:-	I Petri	10:-	L Bouveng	20:-
S Ståhl	80:-	T Nilsson	20:-	T Bergsten	30:-

Byggnationer vid T4

(Kaptén Björn Schalin)

Inför förestående omorganisation av fastighetsenheten skall jag göra en liten återblick på de senaste årens större byggnads- och underhålls-åtgärder och några ord om kommande byggnationer.

Perioden 1975-76 var stora byggår vid regementet. Bland de största objekten kan nämnas:

Kasernen von Heidemans östra del byggdes om till Kanslihus 2, taket och fasaden renoverades. Gymnastiksalen fick nya omklädningsrum och fasadrenoverades. Gamla ridhuset byggdes om till övnings- och värddhall och fasadrenoverades. Marketerieret byggdes delvis om, fick nytt tak och fasadrenoverades. I matinrättningen gjordes också en del arbeten, bl a ombyggnad av vissa köksdelar, målningssarbeten, fasad- och takrenoveringar.

1977 blev ett något lugnare år men även då fortsatte upprustningen av regementets byggnader. Följande byggnationer är värda att minnas. Ett gammalt önskemål om utbyggnad av skjutbanan med en 100-m vall realiserades under stora problem med översvämningar och gjutningsproblem. Serviceförrådet byggdes till och man kan nu skryta med att ha Hassleholms längsta ut-

lämningsdisk. Här hade man också väldiga problem med vattnet, som bröt igenom det nylagda golvet och ställde hela förrådet under vatten.

Målningssarbetet fortsatte och bland byggnader som fick uppsnyggat inne kan nämnas: Kasernen von Heidemans, personalrum i matinrättningen, ett flertal rum i Kanslihus 1. Fasadrenoveringen fortsatte också och bland dessa kan nämnas: Musikpaviljongen, som nu har blivit mycket snygg.

Vi är nu framme vid 1978 som gestaltade sig till ett riktigt "målningssår". Bland byggnader som målades kan nämnas: Fasadrenovering av sommarstallarna, styrketräningshallen, fastighetsenhetens byggnader, snickarverkstaden, f d linberedningen m fl.

Med hjälp av en massiv insats av utbildningssektionen och central befälsgrupp motor samtlig personal och med understöd av fastighetsenheten kunde man också nu färdigställa och inviga nya ändamålsenliga motorlektionssalar. I andra ändan av denna byggnaden iordningställdes också samtidigt personalutrymmen för serviceförrådets personal.

Medel för att spara energi resulterade nu också i många byggnads-

Marketerierbyggnaden.

åtgärder. Bland de största kan nämnas: Tilläggsisolering av taket och fasadrenovering av serviceförråd, sjukvård, fasadrenovering med tilläggsisolering av motorverkstaden och byte av pannor i panncentralen.

Vi arbetar nu med 1979/80 års byggnads- och underhållsplaner. Klara är uppsnyggning av kontrollhallen, utbildningsverkstaden har fått ny lektionssal, asfalteringsarbeten har gjorts vid bl a matinrättningen, marketerieret och drivmedelsanläggningen.

Följande större objekt är omedelbart förestående: Ny uppställningsplats för drivmedelsfordon, fasadrenovering av bastun, ombyggnad av körcentralen, fortsatta bibehållande åtgärder i kasernen von Heidemans, utvändiga målningssarbeten på kasernen Karlsborg och ny golvbeläggning i gymnastiksalen.

Blickar vi framåt till 80/81 kommer sjukvårdslektionsdelen i skolhuset att byggas om för nästan 2 miljoner. Ytterligare något år framåt i tiden väntar totalrenovering av kasernen von Heidemans, i dag kostnadsberäknad till ca 17 miljoner.

Olösta problem är i dag fortfarande utbildningsverkstaden, som är för liten, en kokutbildningsplats, som inte fyller måttet och delvis dålig standard på befälsrum.

Som avslutning kan jag säga att underhållslaget vid T4 idag är relativt gott med få och ej olösliga problem. Den nu förestående nedskärningen av fastighetsenheten kommer utan tvekan att innebära försämrade service och om man inte rättar till det, ett försämrat underhåll.

Övnings- och värddhallen.

M Hedin	25:-	H Svensson	15:-
G Stéen	10:-	U Kalling	10:-
N Bengtsson	10:-	C Hamilton	10:-
T Svernermark	30:-	S Johansson	15:-
E A Wall	50:-	S Cronhom	25:-
S Vannerberg	10:-	A Nicander	10:-
L-E Larsson	10:-	U Johansson	10:-
R Wide	20:-	Å Hernquist	10:-
T Karlsson	25:-	B Thomasson	30:-
B Jönsson	15:-	L Rawenius	20:-
E Robertsson	5:-	N Pilevad	10:-
A Pettersson	15:-	K Magnusson	20:-
E Gertell	10:-	S Eliasson	15:-
R E Nilsson	10:-	B Nivard	15:-
P Liedholm	10:-	A Mårtensson	10:-
L Arvell	20:-	A Krook	5:-
G Wetterlund	20:-	J Palmstierna	25:-
A Kristensson	30:-	F Ingemansson	10:-
H E Nilsson	5:-		
O Larsson	20:-		
J Rosberg	20:-		
S Ahlm	10:-	Bestyrks:	
I Lundström	10:-	Yngve Löfgren	
T Henriksson	10:-	Ekonomichef	
H Johansson	50:-	Tack för bidragen!	
		Summa kronor	2 248,60

Personalia

(Assistent Marianne Nellbring)

RO/Kn B H Rosenqvist entl Trång res fr o m 1979-04-01.

Kn S T E Niesel avsked fr o m 1979-02-16.

Övlt B E Mattsson avsked fr o m 1979-10-01. Inträder i Trång res.

Kyrkoherde J A Ingvarsson entl (egen begäran) fr o m 1979-05-01.

PA/Kn B G Y Löfgren entl fr o m 1979-05-01 utnämns till P/Serg T 4.

Serg H N V Odd, B H Albin, B S Häkansson och L C O Rudenborn har fr o m 1979-07-01 utnämns till P/Fj T 4.

RO/Li P K Malm och P T G Wåhlin har fr o m 1979-07-01 utnämns till Kn Trång res.

Li N T Johansson, E N-O Sandberg och B U M Nilsson har fr o m 1979-09-01 utnämns till Kn Trång.

Li L E Fält har fr o m 1979-09-01 utnämns till Kn Trång.

Fk L-A C Nilsson, N G Magnusson och N R E Evertsson har fr o m 1979-09-01 utnämns till Li Trång.

Kn A W L Huleen och C-J O H Radetzky har fr o m 1979-09-01 utnämns till Mj Trång.

b) Placering

Mj N L G Smith placeras fr o m 1979-04-01 vid milostab S.

Kn S A Elofsson placeras fr o m 1979-02-01 vid VFS.

Li Hallström placeras fr o m 1979-04-23 vid T 3.

Fj J Magnusson placeras fr o m 1979-06-15 vid reg.

c) Anställning

Gufrun Nilsson anställd som extra kontbitr vid perspekt med tjug vid stabsavd (ifnva) fr o m 1979-03-12 t v, dock längst t o m 05-31 samt 07-30 t v, dock längst intill 1980-01-31.

Komminister B A Roos anställd vid reg fr o m 1979-05-01 t v, dock längst intill 1981-09-30.

Leg sjuköt G Hermansson och E Hylstam anställda som extra ösköt halvtidstjänst (50 %) fr o m 1979-08-20.

d) Avsked och entlediganden

Öfu B J C Jönsson entl (egen begäran) fr o m 1979-02-19.

Instrsköt N Larsson entl (egen begäran) fr o m 1979-09-01.

Tsköt A Törnqvist avsked (egen begäran) fr o m 1979-06-01.

Instrsköt G-B Widerström entl (egen begäran) fr o m 1979-08-01.

Fj R Knutsson entl (egen begäran) fr o m 1979-10-01.

e) Dödsfall

Fu U T Johansson har avlidit 1979-07-11.

Byte av regementspastor

Den 1. maj ägde byte av regementspastor rum. Avgående regementspastorn, kyrkoherden Anders Ingvarsson, som varit regementspastor i

hela 14 år, efterträds av komministern i Vankiva församling, Anders Roos.

Från vänster ses regementschefen, komminister Anders Roos och kyrkoherde Anders Ingvarsson. Bilden togs i samband med att regementschefen överlämnade regementets plakett till Anders Ingvarsson.

Befälsskola I 20-årsjubileum 1979-05-05

(Kapten Björn Sjöstrand)

Den 4. maj 1959 kände jag en viss oro, en oro som var blandad med spänning. Dagen efter skulle jag rycka in till Befälsskola I (BSI) vid T 4. Jag borde kanske känt mig helt lugn, eftersom jag hade ansökt att få komma till just BSI vid T 4 men ändå... Det låg något visst i luften. Hur skulle jag trivas, hur skulle ekonomin bli, vilka befäl skulle jag få, kompisar m m? Trots allt sov jag lugnt under natten och resan mot Hässleholm anträdde följande dag. Jag åkte tåg och när jag stigit av vid Hässleholms station fick jag fråga någon på stationen var T 4 låg. Där fanns minsann inga bussar som mötte, utan det var att med sin lilla trunk gå över järnvägsviadukten till T 4. Vid kasernvakten, som då låg i hörnet nedanför kanslihuset ute vid Vankivägen, möttes jag av en barsk kpist-beväpnad post. Jag frågade försynt: "Var ligger I. kompaniet?". Han svarade militäristiskt kort och tittade knappast på mig: "Följ röd snitzel!" Sagt och gjort. Jag hamnade vid I. kompaniet och blev inmönstrad och tilldelad logement 16. Sedan bar det iväg för att hämta sin utrustning vid intendenturförrådet. Oj, så många saker man skulle hålla reda på, och det var tungt att bära allt till kompaniet. Nu skulle allt kontrollräknas och provas. Om det var något som inte passade, så var det bara att byta, men det blev att gå bort till intendenturförrådet igen.

Man började se de människor som tillhörde BSI, men någon presentation hade jag inte hunnit med. Det var dock en yngling, som hade mött mig i korridoren, då jag anlände och han visade mig en del saker. Först trodde jag att han var befäl, men det visade sig vara en BSI-are, som av någon anledning ryckte in dagen innan och således visste var toaletter, befälsrum, matsal m m fanns. Efter att ha tagit ut övrig materiel, bl a kpist, var det dags att prova Kronans mat. Då visade det sig att man fick stå i kö, för den 5. maj ryckte alla gruppbefälselever in och det blev några hundra

BSI 1959 och...

man. Fjorton dagar senare skulle övriga värnpliktiga rycka in.

På kvällen blev det så äntligen dags för presentation, i första hand vi på samma "lucka". Vi skulle bo åtta man i logement 16 - Rasmusson kom från Åstorp, Palm från Landskrona, tvillingarna Persson från Tyringe, Sjöholm från Landskrona, Svensson från Vinslöv och Yngvesson från Munka Ljungby samt jag själv från Göteryd. Jag undrade i mitt stilla sinne, om jag var ende smålänning, men det visade sig sedan att det fanns en till. Två smålänningar, 22 skåningar och en blekingebo - en pluton på 25 man, som av olika skäl gick ned till 23 man, som kämpade ihop till 20. mars 1960, då några muckade och några fortsatte den militära banan.

Jag kommer aldrig att glömma hur instängd jag kände mig på kvällen den 5. maj, då jag tittade ut genom fönstret och såg staketet med taggtråd upptill. Dessförinnan hade vi fått veta att ingen fick läm-

na kasernområdet förrän vi kunde hälsa och detta skulle vara klart om en vecka. Alltså skulle vi stanna här inne över helgen - vilken början! Jag skulle kunna skriva mycket om 1959, men risken är att jag blir alltför nostalgisk och fastnar vid för mycket detaljer.

Nu har åren runnit iväg och plötsligt skriver vi 1979. Då jag fick reda på att Regementets Dag skulle äga rum den 5. maj 1979 - alltså exakt på 20-årsdagen av min inryckning - slog det mig att varför inte tillskriva alla som tillhörde 1959 års BSI. Efter att ha jagat rätt på alla adresser, skrev jag till dem och fick svar från alla utom två och alla var mycket positivt inställda till det hela. När jag fått detaljprogrammet för Regementets Dag, var det dags för brev nummer två. När jag fått svar på det brevet visade det sig att 15 av 23 kunde komma och det var en bra siffra. Av våra befäl från 1959 kunde tre av fyra komma. De som hade möjlighet att komma var vår plutonchef, dåva-

rande fantriken Bengt Ekström (numera överstelöjtnant vid regementet), dåvarande överfuriiren N-B Jonsson (numera fanjunkare vid regementet) och dåvarande överfuriiren K-E Johansson (numera fanjunkare vid regementet). Ställföreträdande plutonchefen, dåvarande överfuriiren C Glemark (numera fanjunkare vid P 6/FO 14 i Kristianstad hade tyvärr förhinder.

Mellan klockan 1000-1015 den 5. maj skedde samlingen utanför Soldathemmet. Om jag kände viss spänning vid inryckningen, så var det samma nu, för det är att observera, att de flesta hade jag inte sett på dessa 20 år. Skulle jag känna igen dem, skulle de känna igen mig? Men det var inga problem, även om vissa tittade stort på varandra och fick "tänka till". Vem är Du? Visst blir det någon rynka efter 20 år, någon liten mage, anläggning av skägg o s v. Av de 15 som lovat komma anlände 14 och således var vi 3 lärare och 14 elever. Efter att ha talat med varandra en stund vandrade vi in på regementet för att åse programmet vid Regementets Dag. De forna BSI-arna fastnade nog mest för mc-uppvisningen. Den är alltid imponerande att se. Alla var också eniga om att fanvakten inte hade den stil, som man var van vid förr. Förklaringen är ganska enkel - idag upptar exercis en liten del av programmet medan på vår tid vi hade exercis både en och två gånger om dagen.

Efter föreläsningen deltog vi i Kamratföreningens lunch, som smakade mycket bra. Regementschefen hälsade välkommen till bords och vände sig bl a till oss forna BSI-are och uttryckte sin glädje över att så många hade kommit för att delta i 20-årsjubileet. Vi passade också på under lunchen att bli medlemmar i Kamratföreningen.

... 20 år senare. Känner de igen?

Det var trevligt att få delta i Kamratföreningens lunch.

Efter lunchen gick vi till I. kompaniet, där vi en gång tjänstgjort. Kasernen är renoverad, men några större förändringar i övrigt har inte skett. Uppställningsplatsen är flyttad, det är asfalt i stället för gaten framför kompaniet, boken som var grön före alla andra bokar är borta, gånggrinden finns kvar men nu i en vägtunnel under Vankivägen, putsrummet - där vi tillbringade många timmar - är nu tvättrum. Var och en sökte upp sin fd logement, tittade, tänkte tillbaka, pratade om att madrasserna inte längre innehåller halm, plåtskåp i stället för träskåp. Det var här inne gemenskapen, sammanhållningen, kamratandan, grupp-sammansättningen bildades. Vi sex på logement 16 blev en verklig primärgrupp, vi höll ihop hela dagarna och på kvällarna likaså. Ingen kunde ju åka hem på vardagskväl-

larna eftersom vi inte hade ständigt nattpermission, vilket de värnpliktiga har idag. Vi stannade vid kompaniet en god stund och därefter gick vi en runda på kasernområdet.

Kl 1500 samlades vi i kompaniofficersmässen. En tyst minut ägnades åt en avliden kamrats minne. Därefter vidtog kaffedrickning. Stämningen steg mer och mer. Det var som någon sade att tiden hade plötsligt krympt ihop och man började undra var tiden egentligen hade tagit vägen. Många minnen ventilerades, och det som inte den ene kunde komma ihåg, kunde någon annan minnas. Man liksom lappade ihop det hela.

På kvällen samlades vi på Göingehof för en gemensam middag. Det blev en lyckad kväll och minnena, vitsarna och skratten avlöste varandra. Jag fick i uppgift att anordna nästa träff, som vi beslutade skulle bli 25-årsjubileum år 1984.

Regementets Dag äger rum lördagen 10. maj 1980

I samband med Regementets Dag äger årsmötet rum samt Kamratlunchen. Reservera dagen redan nu!

FÖRSVARSSUPPLYSNING

(Överstelöjtnant Erik Oldensten)

Riksdagen fattar beslut om försvarets inriktning med fem års mellanrum. Inför varje sådant försvarsbeslut krävs ett omfattande underlag från bl a totalförsvarets myndigheter. En parlamentariskt sammansatt försvarskommitté överväger och lämnar förslag om säkerhetspolitikens inriktning och totalförsvarets fortsatta utveckling.

Överbefälhavaren (ÖB) redovisar sitt underlag för det militära försvaret vid tre tillfällen – perspektivplan del 1 och del 2 samt programplan för fem år. Det första underlaget inför försvarsbeslut 1982 (FB 82) perspektivplan del 1, lämnades till Regeringen den 21 februari 1979. Perspektivplan del 2, som blir klar i mitten av 1980, kommer att redovisa ett mera detaljerat underlag kring möjligheterna att förverkliga olika idéskisser. Hela studie- och utredningsunderlaget redovisas slutligen i ÖB programplan 1982-87. Programplanen skall innehålla konkreta handlingsprogram och kommer att presenteras hösten 1981.

Perspektivplan del 1 redovisar vissa grundläggande analyser och idéskisser för försvarets utformning fram mot sekelskiftet under skilda

av Regeringen angivna – förutsättningar för ekonomi och uppgifter. Planen skall särskilt belysa den roll som försvarsmakten spelar i den svenska säkerhetspolitiken i olika ekonomiska nivåer och mot olika hot. Tre ekonomiska nivåer studeras. ÖB konstaterar, att supermakternas långsiktiga intressen under tiden fram mot sekelskiftet kan leda till konflikter på varierande nivå och att det militära intresset för Norden ökar. Det är ett klart svenskt intresse att fördelarna med den säkerhetspolitiska balansen i Norden bevaras. Konventionella militära operationer i detta område kan komma att genomföras som ett direkt stöd till krigshandlingar i Centraleuropa. Vårt land har enligt ÖB mening inte en sådan strategisk betydelse att ett isolerat anfall mot Sverige kan anses rimligt, om vi har ett starkt försvar. Militära angrepp mot vårt land bör i första hand ses som ett led i att nå viktiga strategiska mål i Nordeuropa. Angriparen vill i sådana lägen utnyttja hela eller delar av vårt land som genomgångs- och basområden. Vårt totalförsvar bör utformas så att det kan stödja svensk säkerhetspolitik inom ett brett register av konflikter. I fred bör vi genom att

visa vår vilja och förmåga att försvara oss bidra till att vi hålls utanför konflikter och till att stabiliteten i Norden bevaras. Vid konflikter på låg nivå används främst politiska och ekonomiska medel. Här spelar utrikespolitiska och handelspolitiska motåtgärder en betydelsefull roll. Hänsyn måste dock ständigt tas till militära medel och till riskerna för en upptrappning av konflikten. Totalförsvaret måste vara i vid bemärkelse balanserat. Försvaret bör ha en sådan styrka att en angripare, som överväger anfall mot oss, måste räkna med att de politiska och militära uppföringarna blir större än fördelarna med ett angrepp. I studie- och analysarbetet har frågan om den allmänna värnplikten varit viktig. Den allmänna värnplikten har stor betydelse för försvarsviljan och för försvarsmaktens förankring i samhället och bör upprätthållas så långt möjligt.

1978 års försvarskommitté (FK 78) lämnade sitt betänkande "Vår säkerhetspolitik" till Regeringen den 27 juni 1979. Försvarskommittén har varit angelägen att få ett så brett underlag som möjligt för sina överväganden. Kommittén konstaterar, att avspänningspolitiken

inte lett till någon begränsning av de militära rustningarna. Vi lever fortfarande i en värld dominerad av de två militära maktblocken NATO och WP.

Riksdagen godkände år 1968 mål för vår säkerhetspolitik, bekräftade av 1972 och 1977 års riksmöten. Kommittén har inte funnit anledning att föreslå någon ändring. Vår alliansfria politik ger oss särskilda möjligheter att i olika avseenden och olika organisationer främja en fredlig utveckling i världen. En väsentlig förutsättning för den svenska utrikespolitiska linjen är att den möts med respekt och förtroende i omvärlden. Totalförsvaret bör vara så uppbyggt och organiserat att det är en hela folkets angelägenhet. Detta tillgodoses bäst om vårt totalförsvar även i fortsättningen bygger på pliktjämgöring såsom den allmänna värnplikten, civilförsvarspunkten och andra former för tjänstgöringsskyldighet. Kommittén föreslår en mindre ändring i målsättningen för totalförsvaret. Den bedömer att försvaret av övre Norrland måste tillmätas särskild vikt men också att de sydvästra delarna av det nordiska området är av strategisk betydelse. Försvarskommitténs bedömningar leder fram till slutsatsen att de mellersta delarna av Sverige kan betraktas som naturliga genomgångsvägar till dessa mål främst om de krigförande förutser att kriget får

lång varaktighet. En avhållande effekt mot invasion av dessa delar av landet bör kunna nås på en något lägre styrkenivå än vad som gäller de norra och södra delarna. – Försvarsstabschefen viceamiral Bengt Schuback, en av experterna i försvarskommittén, säger i ett särskilt yttrande, att han icke kan dela kommitténs uppfattning om styrkenivån i Mellansverige. – Det ekonomiska försvaret måste vidta åtgärder inför situationer som innebär allvariga störningar i fråga om tillgång till försörjningsviktiga varor (s k freds-kriser). I likhet med de två senaste försvarsutredningarna anser kommittén att civilmotstånd icke kan utgöra något alternativ till ett militärt försvar.

För ekonomiskt försvar, psykologiskt försvar och s k övrigt totalförsvar gäller att deras behov av personal i krigsorganisationen i allt väsentligt bör tillgodoses genom personer med en för ändamålet lämplig yrkesutbildning eller yrkesverksamhet i fred. Behovet av kvalificerad manlig yrkespersonal i värnpliktsålder bör liksom hittills tillgodoses genom uppskov. Kommittén bedömer att en vidgad tillämpning av uppskovsinstitutet kan komma att bli nödvändig. Försvarskommittén anser dock att man bör undersöka om det i speciella fall föreligger uppembara fördelar att från början ta ut personal för utbildning och tjänstgö-

ring inom andra delar av totalförsvaret än försvarsmakten.

Det militära försvarets behov av personal, utöver anställd och frivillig personal för vissa befattningar, bör alljämt tillgodoses genom den allmänna värnplikten. Den är av största betydelse för försvarsviljan och för att manifestera vår vilja att säkra landets trygghet mot yttre hot. Den är en nödvändig grund för att tillgodose försvarsmaktens behov av personal och möjliggör en värdefull växelverkan mellan civil och militär verksamhet. Det militära försvaret blir därigenom en naturlig del av samhället.

Den svenska försvarsindustrins kapacitet bör i huvudsak avpassas till försvarsmaktens behov. Export av försvarsmateriel inom givna politiska ramar kan vara ett värdefullt tillskott i den industriella beläggningen för att få bättre ekonomi. Enligt direktiven skall försvarskommittén pröva lämpligheten av och möjligheterna att öka samordningen mellan civilförsvaret och den kommunala verksamheten. Enligt kommitténs uppfattning bör det vara möjligt att förbättra samordningen om man på kommunerna lägger ett ökat ansvar för ledningen av civilförsvarsverksamheten i krig.

Försvarskommittén avser att lämna ett slutbetänkande om totalförsvarsgrenarnas utveckling m m våren 1981.

Köp Kamratföreningens nya grammofonskiva "Trängens Marscher"

Välkomna till

Marketenteriet T 4

Där har vi det mesta av vad en soldat behöver på sin fritid. Exvis: Gott kaffe, the eller läsk av olika typer samt gott bröd till humant pris.

Kioskvaror: Konfektyrer, brevpapper, frimärken, vykort, tidningar samt kemiska varor m m

Spelautomater
och TV

Öppet vardagar: 0900-1000
1130-1300
1430-1530
1700-2000

ETT GOTT RÅD OM NI GÅR I BILTANKAR

Titta in till

FRIBROCKS

MOTOR AB

Eslöv — Hörby

tfn 0413 - 139 60 0415 - 140 40

AUKTORISERAD ATERFÖRSÄLJARE FÖR

CITROËN

MAZDA

FN-bataljon Mellersta Östern

(72 M)

(Överstelöjtnant Göran Wetterlundh)

Den 24. juli 1979 upphörde FN-mandatet för UNEF II i Siani. Efter långa och hårda förhandlingar hade Israel och Egypten under året lyckats nå en överenskommelse om fred mellan länderna. Säkerhetsrådet beslöt därför att ej förlänga mandatet. FN har varit engagerad i Mellersta Östern ända sedan 1948, då den första observatörsstyrkan upprättades. UNEF II skapades efter det så kallade Yom-Kippkriget 1973 och bestod av omkring 4.500 man, med fredsstyrkor från Ghana, Indonesien, Finland, Polen, Australien, Kanada och Sverige. I anslutning till fredsstyrkan verkade också observatörer från ett stort antal länder, bl a Sverige.

Jag skall inte spekulera i vad det kan komma att innebära att FN nu lämnar Siani. Klart är att FN:s närvaro varit en stabiliserande faktor i detta område och på så sätt möjliggjort fredsarbetet mellan presidenterna Begin och Sadat.

Jag skall här i stället ge några personliga intryck och bilder från ett drygt halvår i Sinaiöken.

Den svenska bataljonen var grupperad som nordligaste enhet i buffertzonen. Vår norra gräns var Medelhavet och i söder hade vi bataljonen från Ghana. Omkring 2 mil västerut fanns Suezkanalen. Området var 4 x 8 mil stort. Som framgår av kartbilderna var det ganska långt till "civilisationen". Tel-Aviv, som var närmsta metropol österut, låg omkring 35 mil från bataljonen. Till Kairo var det 15 mil fågelvägen, men för att komma dit måste vi över Suezkanalen och det var inte alltid så enkelt eftersom det bara fanns en färjeförbindelse och den gick två gånger om dagen, klockan 0700 och 1300.

Huvuduppgiften var att se till att elidupphöröverenskommelsen från 1973 respekterades. Vi löste uppgiften främst genom att bevakna gränserna och området. Vi skulle också hindra att obehöriga kom in i zonen. Obehöriga var i princip alla utom FN-personal och de be-

duiner som hade särskilda passerkort. De enda bofasta i zonen var omkring 12.000 beduiner som alla bodde inom den svenska bataljens område. Vi hade mycket god kontakt med detta fascinerande folkslag, som fått utstå mycket lidande under alla de krig som dragit fram över öken. Vi lärde oss så småningom att förstå deras kultur

och sedvänjor, även om det är få saker som påminner om vårt sätt att leva.

Bevakningen utfördes från ett antal positioner. Vid varje position tjänstgjorde en skyttegrupp på omkring 10 man. Bevakningen skedde 24 timmar om dygnet från särskilda bevakningstorn eller postställen. Normalt låg positionspersonalen

Den svenska bataljonen upprättade ett antal positioner. På bilden betecknade o plus positionsnummer.

Chef för svenska FN-kontingenten i Mellersta Östern december 1978 - juni 1979 var överstelöjtnanten Göran Wetterlundh, T 4. Han gör här en kort överblick över tiden i Sinai.

ute i öken tre veckor. Därefter kunde 3-4 man under en helg få permission. Hela tiden måste dock minst 75 % av bataljonen finnas i zonen. För att ge personalen omväxling i tjänstgöringen, skiftade plutonerna uppgifter varannan månad. Under en sexmånadersperiod hade var och en en möjlighet att ta ut 14 dagars ledighet. Eftersom det under vår tid var ganska lugnt i området, kunde de flesta utnyttja denna möjlighet. De flesta reste då till Israel, Egypten och de många historiska platser som finns i dessa länder. Några tog chansen att få en härlig bad- och dyksemester i Eilat. Några andra åkte till Kenya och t o m Bangkok och Seychellerna fick besök av svenska FN-soldater.

Men huvuddelen av tiden var den svenske FN-soldaten i zonen, i öken. De flesta trivdes mycket bra trots den relativt enformiga bevakningstjänsten. Men det fanns alltid en hel del att göra, inte minst för att förbättra "boendemiljön". Jag kunde också konstatera att svensken är både iderik och praktisk. En hel del tid ägnades också åt idrott och fysisk träning. Vi kunde t o m åka slalom nedför sanddynerna med hjälp av plastskidor. Självklart var den svenska bataljonen bästa idrottsförband inom UNEF.

En del av bevakningen skedde

"Stil och precision utmärkte den svenska truppen."

med patrullbil. Experter på rallysport påstod, att patrullspåret var bra mycket tuffare än safarirallyt och ett par journalister från tidningen SE uttryckte det så här i ett reportage: "Det osynliga sandspåret bär rakt upp i himlen. Jeepen vrålar ursinnigt på ettan och formligen vråker sig över det uppblåsta krönet. Där blir den hängande på kardan och vi måste luta oss fram för att tippa den över. Långt, långt där nere ligger en grönskande oas, men stupet är tvärbrant som mål-skjutsen i ett störtlopp. In i nålsögat mellan två palmer ska vi och jag vrålar: - Stopp! Det går inte... Mitt i branten vänder sig Janne om och garvar. Jodå, försäkras han, det är malish. Malish betyder "enkelt" på yxspråket och man lär sig att lita på det. När det gäller bilkörning är det inte många Waldegårdar som knäcker de här långtradarhaufförarna från Småland och Norrbotten. Dessutom älskar dom sitt jobb."

För mig som chef fanns ett stort antal representationsplikter, men det viktigaste var ändå tjänsten i öken. Den ena dagen var inte den andra lik. Tom vädret skiftade även om det efter vinterperioden blev konstant sol och värme. Vi hade som varmest +47° i skuggan. Kallast var det en vinternatt då ökenkylan slog till och vi uppmät-te -2°.

Med de bägge parterna hade vi regelbundna förhandlingar och möten, allt för att undvika missförstånd och oklarheter. Det minsta lilla misstag och det kunde ha blivit allvarliga förvecklingar. Men det hela löpte friktionsfritt inte minst på grund av det goda omdöme som präglade de svenska grabbarna. Det hjälpte också en hel del att alla svenskar förstod och klarade engelska.

Flera "T4-ingar" ingick i FN-styrkan. Likaså var det flera från Hässelholm. Skämtsamt kallades vi också för trångbataljonen eller "Hässelholmsmaffian". Bataljonen hade ett mycket gott anseende, så varken trångare eller Hässelholmare behöver skämmas (red anm). Av aktivt befäl fanns från T4 fanjunkare Allan Stenhöös, som var kvartersmästare vid 2. kompaniet. Som personalchef hade vi reservkapten Sven Vannerberg och som biträdande chef för underhållsavdelningen återfanns reservkapten Rolf Löfberg.

Vid checkpoint 567 kontrollerades alla. Här måste några beduinkvinnor visa sina identitetshandlingar.

Helikoptrarna utgjorde en god hjälp. Här tas en beduin om hand efter en minolycka. Efter första hjälpen av svensk sjukvårdspersonal, transporterades han med helikopter till egyptiskt sjukhus. Livet kunde räddas, men ena benet måste amputeras.

Det viktigaste som hände under vår tid var naturligtvis fredsavtalet mellan Israel och Egypten. En av de stora händelserna var då den svenska bataljonen fick ansvar för skydd och bevakning av det första stora mötet, efter avtalets under-tecknande, mellan de israeliska och egyptiska förhandlingsdelegationerna, den s.k "joint commission". Spännande blev det också, eftersom man befarade att PLO skulle försöka störa eller omintet-göra förhandlingarna. Från strids-ställningar och postställen samt med rörlig bevakning även från luf-

ten med hjälp av helikopter, kunde vi fullfölja vårt uppdrag utan incidenter.

På den historiska dagen då vägen till El Arish öppnades och det norra området av Sinai överlämnades till Egypten, stod åter den svenska bataljonen i centrum. Exakt kl 0600 25 maj öppnade vi bommen vid vår checkpoint 553 och 567 för att där-efter låta enheter från Egypten och Israel själva svara för in- och utpas-sering. För första gången sedan 1967 återsåg egyptiska medborgare El Arish, Sinais huvudstad.

Efterhand framstod allt tydliga-

re, att UNEF II mandat var på väg att avslutas. Vår bataljon avlöstes dock som planerat i slutet av juni och en ny svensk bataljon tog över. Den nya bataljonen är nu med delar redan hemma, medan reste-rande delar svarar för avveckling-en av hela UNEF II.

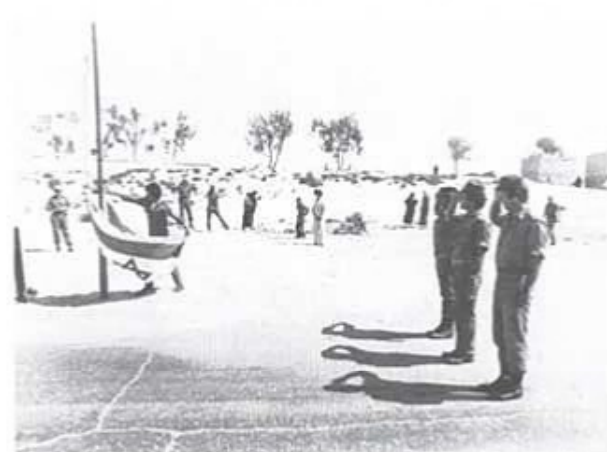
Efter en tjänstgöring i FN-tjänst gör man naturligtvis en hel del reflexioner. Bl a konstaterade vi väl samtliga att vi är ganska bortskämda här hemma. Vi har det kanske 10 m för bra. Jag skulle önska, att många fick möjlighet att komma ut och mer ingående få uppleva miljön och kulturen i andra länder. Genom vår höga standard har vi lätt att gnälla över småsaker, att helt enkelt förstora upp problemen. I Mel-lersta Östern kunde människorna, trots att de levde i skuggan av krig och fattigdom, ändå vara vänliga, öppna och glada.

Med stolthet och glädje kunde jag och många med mig konstatera, att den svenske FN-soldaten väl svarade upp mot ställda krav och förväntningar. Han hävdade sig mer än väl mot andra nationers sol-dater.

Med blandade känslor lämnade vi Sinai strax före midsommar. Vi lämnade ett landskap som vi lärt oss att tycka om. Vi tog farväl av israeler, egyptier och beduiner, som blivit våra vänner för livet. Vi önskade dem "Lycka till" med vad vi alla hoppas skall bli verklighet, "en varaktig fred".

Bommen lyfts bort vid position 553 kl 0600 den 25. maj.

Den israeliska flaggan halas för sista gången vid den israeliska checkpointen i anslutning till den svenska bataljonen.

Regementsflaggor
Nationsflaggor • Fanor • Föreningsflaggor
Heraldiska arbeten
Standar • Dräktmärken

IVAR RYDBERGS FLAGGFABRIK
KARLSHAMNS FLAGGFABRIK

Tel. 0454/103 66 292 00 Karlshamn Tel. 0454/103 66

Tandvården inom försvaret

(Förvarstandläkare Karl-Bertil Wahlström)

Det svenska militära försvaret är sedan detta århundrades början baserat på allmän värnplikt gällande manlig ungdom i 18-20-årsåldern. Detta innebär, att ett stort antal (fn ca 50.000) unga män inkallas varje år till grundläggande militär utbildning. Dessa skall då förhoppningsvis lära sig inse, att ett land under beredskapsförhållanden eller - än mer - ett land i krig tvingas leva under ekonomiskt mycket begränsade villkor. En oerhörd kraftkoncentration av alla landets resurser måste då mobiliseras till stöd för att hävda rikets frihet mot främmande inkräktare. Alla landets invånare får kännas vid de förändrade förhållandena i form av exempelvis ransoneringar av livsmedel, bensin o.s.v. Krigsinsatsen fordrar mycket av oss alla. Förvisso ej minst av den enskilde soldaten. Men denne skall även veta och uppleva, att det är väl söjt för hans uppehälle och för hans hälsa. Det är här tandvården kommer in.

En soldat med tandvård är dåligt rustad för krigets krav. Blir han skadad i mun-kåkområdet kan svårigheterna vid läkningsförlopp och för val av konstruktion av tandersättning bli större, om han försommats eller sclarvat med sin tandvård. Sedan början av 1900-talet har någon form av tandvård funnits med anknytning till vissa militära förband. Men med första världskriget framstod behovet av tandvård för trupperna som nödvändigt. Det ledde fram till den första militära tandvårdsorganisationen, som dock försvann i samband med nedrustningen av försvaret under 20-talet. I likhet med vad som är fallet i flertalet stormakter som militära sjukvårdsplanering tillkom under andra världskriget en militär tandvårdsorganisation även i Sverige. Dagens tandvårdsituation i vårt land torde vara ganska unik i världen genom den sedan slutet av 30-talet successivt utbyggda och breddade, statsunderstödda

tandvården. Man bedömer nu, att man i början av 80-talet skall kunna minska förvarstandvårdens omfattning till praktiskt taget enbart vård av tandvärksfall och olycks-skador berörande tandorganet. Åsikten stöds av att folktandvården då beräknas ha hunnit så långt, att ungdomstandvården t o m 19-årsåldern genomförs. 1982 skall folktandvården överta den nuvarande förvarstandvårdsorganisationen. Vad detta kommer att innebära i ett längre perspektiv är obekant. De befattningshavare, som blir kvar, kommer förmodligen att övergå i folktandvårdstjänst som distriktstandläkare respektive tand-sköterska. Den redogörelse för tandvården inom försvaret, som här lämnas, ger bilden av de förhållanden som nu gäller fram till folktandvårdens vårdövertagande 1982.

Filosofin bakom den nuvarande militära tandvårdsorganisationen är, att den värnpliktiges mun- och tandtillstånd åtminstone icke skall försämrans under vederbörandes tjänstgöringsperiod. Målsättningen kan med skäl sägas vara blygsam. Men antalet förvarstandläkare är alldeles för litet för att kunna garantera alla vpl fullständig tandvård under den tid de kan tillåtas ledighet från utbildningen. Målsättningen har dock varit att organisera tandvården så, att så många som möjligt skall få sin tandvård. För att kunna överblicka vårdbehovet och planera kallelserna till tandvård görs vanligtvis en preliminär undersökning av de nyinryckta vpl vid tandläkarmottagningen. På upprättade tandundersökningslistor antecknas därvid vars och ens tandvårdsbehov. Vpl med stort vårdbehov kallas omgående. Beträffande de vpl, som försummat sin tandvård, är det naturligtvis angeläget att de omedelbart kommer under behandling så att en utläkning av såren efter nödvändiga tanduttagningar ska hinna ske och en eventuell tandersättning kunna fullbordas innan utryckningsdagen.

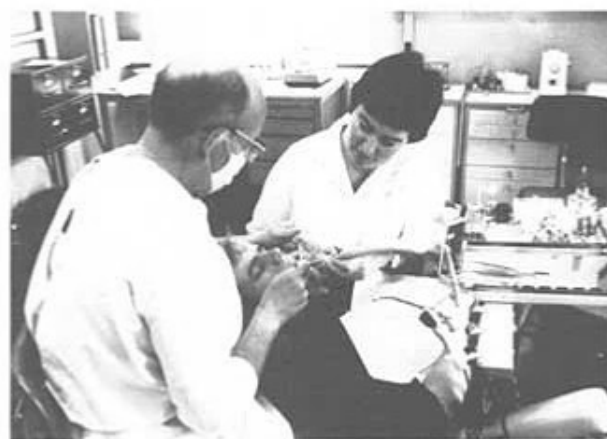
Den moderna tandvårdsutrustningen i tomgång -

Tandvården är givetvis frivillig. Ingen vpl skall tvingas gå till militär tandläkarmottagning för att få vård. Avböjs tandvård antecknas detta på tandundersökningslistan och på patientkortet. Förvarstandläkaren håller i anslutning till inryckningen föredrag om förvarstandvårdens uppläggning. Då friskar han även upp den undervisning i förebyggande tandvård, som alla fått del av i skolan, t ex hur man bors-tar tänderna och håller sitt tandkött friskt. Rena tänder, sunda matvaror och regelbundna tandundersökningar leder ju till att flertalet får behålla sina egna tänder upp till hög ålder. Detta är en repetition av profylaxsköterskornas undervisning under skollären, men nu kanske "budskapet" har större möjlighet att nå fram. Flertalet vpl vet ju vad tandvården kostar dem. Förhoppningsvis är de nu lyhördare för vad de själva kan göra för att minska sitt tandvårdsbehov. Förvarssjukvården har ett starkt intresse av att aktivera de vpl beträffande deras förståelse för nödvändigheten av den personliga friskvården, vari givetvis även tändernas vård ingår.

Naturligtvis upptar den militära planläggningen även en organisation för hur tandvård skall tillgodose under beredskap och krig. Sveriges geografiska utsträckning och dess varierande boendetetthet komplicerar kravet på exempelvis vårdutrustning. Här nere i Sydsvetige är det inga större avstånd mellan tandvårdsmottagningar, som under

krigstid planeras stå till förfogande för att ge tandolycksfall och tandvärkspatienter erforderlig vård. I glesbygderna däremot upp i norra Sverige med mångmilavstånd mellan bebyggelse med tillgång till tandläkare måste förvarssjukvården kunna lita till en transportabel vårdorganisation. De militära sjukvårdsförbanden har därför utrustats med en varierande vårdarsenal från kompanichefens tablettförråd med bl a smärtstillande tabletter över bataljonsförbandsplatsens instrumentel för lokalbedövning, tanduttagning och läggning av temporära fyllningar upp till etappsjukhusets fältutrustning för tandläkare, som praktiskt taget motsvarar den civila utrustningen, och möjliggör, att kvalificerad tandvård kan utföras. Etapporganisationen har vid sina specialkliniker specialtandläkare, som tar hand om svårare skador i ansiktet med käksskador, som fordrar omfattande och långvarig vård. Försvarets tandläkarutrustning för fältbruk är sammansatt av apparatur, som amerikanska och tyska militärtandläkare utexperimenterat under de senaste decenniernas krigföring.

Naturligtvis vore det bäst, om stridskommenderad trupp kunde få en genomgående översyn av tänderna innan avtransporten. Tyvärr torde detta i många fall av tidsbrist vara ogenomförbart. Emellertid finns det möjligheter till vård även i fält, som framgår av det sagda. Behandlingsvalet måste dock under

- och i verksamhet. Förvarstandläkare Karl-Bertil Wahlström och tand-sköterskan syster Kerstin Månsson under behandling av en patient.

krigsförhållanden begränsas. Tandvård kan lindras av en smärtstillande tablett och vården uppskjutas till en tidpunkt, då man kanske hittat någon närbelägen tandläkarmottagning, som kan ombesörja nödvändig vård. Vid bataljonsförbandsplatsen kan man i stora drag rengöra en skadad tand och försedden med en provisorisk fyllning. En tand, som är svårt skadad och som under fredstid måhända kunde klaras med rotbehandling utförd i flera sittningar och t ex guldkroneersättning, måste under krigsförhållanden kanske tas ut, men lugn, tandläkarna av i dag är som regel

mycket ovilliga att ta ut tänder. När så sker, sker det givetvis under bedövning. Som allmän regel gäller, att den tandvård, som utföres i fält, skall inom rimliga gränser bedömas som en slutförd behandling. Läggs en tillfällig fyllning skall patienten ha klart för sig, att den måste ersättas med en permanent sådan, när förhållandena så medger. Detta skall också antecknas på dennes tandkort.

Tandläkaren, som arbetar under krigsförhållanden, har som regel ingen tillgång till tandsköterska. Arbetsmomenten tar därför mycket längre tid än inom vanlig civil

LÖNEKONTO I SPARBANKEN

Motbokslöst- eller checklönekonto

med
"Minutenkort"

för kontantuttagen! "Minuten" är öppen alla dagar kl. 06.00-24.00.

och

"Betalningsförmedling"

för betalningarna! Ett bekvämt sätt att betala räkningar - dygnet runt.

Vi har även kontor i Ljungdala.

Välkommen!

Sparbanken Göinge

tandvård. Tandläkaren är krigsplacerad som läkarassistent, vilket innebär, att han fungerar som operationsbiträde till läkaren. Därav följer, att den tid han har för tandvårdsarbete, ofta är begränsad. Vid etappförbandet är tandvården organiserad mer i överensstämmelse med den civila. Där är resurserna att genomföra fullständig tandvård betryggande.

Viss militär personal kan genom sin arbetsmiljö utsättas för besvär från tänderna. Det gäller den flygande personalen liksom flottans dykande personal. Det är lufttrycksförändringarna vid dessa personalgruppers arbete, som kan leda till plötsligt insättande, ytterst intensiv, tandvärk – en värk av så smärtsam karaktär, att den kan otöckna vederbörande för ett tag och göra honom oförmögen att fylla sin arbetsuppgift. En del flyghaverier har kunnat förklaras enbart härigenom. Det har lett till att all flygande och dykande personal är tvungna att regelbundet röntgenundersöka sina tänder och genomgå årlig tandundersökningskontroll.

Den militära tandvården har sitt berättigande i Sverige bl a för att ombesörja, att den av statsmedel understödda och omfattande civila tandvården ej ska äventyras under beredskap och krig. Några specialområden för tandvården i militära sammanhang är ansiktsskadebehandlingarna och rättsodontologien. Genom försvarets motorisering är redan i fredstid olycksfall med käckskador, utslagna tänder och liknande tyvärr ganska vanliga.

Rättsodontologien arbetar bl a med identifiering av döda. Den utgör en detalj i försvarets katastrofberedskap. Döda i olycksfall kan emellanåt enbart identifieras med ledning av tänderna. Tandfyllningar, tandluckor m m kan jämföras med införskaffade tandläkarjournaler och på så sätt säkra den bortgångnes identitet.

Under beredskapsåren i samband med andra världskriget låg stora delar av landets manliga befolkning inkallad under långa perioder vid våra fältförband. Under dessa sex år organiserades med de inkallade tandläkarnas hjälp en tandvårdsorganisation, som gav de inkallade upp till furirs tjänsteställning fri tandvård. Det är denna organisation, som än i dag finns kvar men anpassad och moderniserad enligt dagens krav. Den har alltsedan 1945 fått arbeta enligt "Provisoriska bestämmelser angående försvarets tandvård i fredstid" (K Br den 29. juni 1945). Orsaken till att bestämmelserna gavs provisorisk prägel var tanken, att inom ganska snar framtid, när folktandvården var utbyggd, skulle denna övertaga den militära tandvården. Vi skriver i dag 1979 och arbetet bedrivs fortfarande enligt de nu över 34 år gamla provisoriska bestämmelserna, beroende på att folktandvården ännu ej är helt utbyggd. Flera utredningar angående försvarstidvården har sedan starten sett dagens ljus, men samtliga har mer eller mindre "strandat". Som nämndes i början av denna artikel är nu 1. januari 1982 sista budet hittills vad gäller tidpunkten för

folktandvårdens övertagande av försvarstidvården.

Hur är då försvarstidvården i dag organiserad? Inom Försvarets sjukvårdsstyrelse, som bl a svarar för försvarets tandvård, finns en tandvårdsavdelning, vars chef är försvarsövertandläkaren, (FÖT). Inom varje militärområde finns f n en milotandläkare, kallad 1 försvarstidvårdsläkare eller stabstidvårdsläkare, som är placerad vid respektive milostab och vars arbete mestadels består av administrativa uppgifter, inspektion av tandläkarmottagningarna inom sitt milo och i den mån arbetstiden så medger, utföra kliniskt arbete samt i förekommande fall deltaga i militära övningar. Såväl försvarsövertandläkaren som stabstidvårdsläkarna har en arbetstid uppgående till 24 tim per vecka. Inom militärområdena arbetar ett växlande antal försvarstidvårdsläkare som tandläkarmottagningsföreståndare vid milots större militära förband, såsom t ex här vid T 4. Sammanlagt finns 40 st försvarstidvårdsläkare i landet, varav 8 st inom milo Syd, med en arbetstid av 21 tim/vecka. För att i händelse av krig kunna disponera över ett större antal tandläkare väl informerade om den militära tandvårdens arbetsförhållanden, finns ett antal extra tandläkare vid försvaret, f n 18 st, med en månads årlig tjänstgöring. De lyder under försvarsövertandläkaren och fungerar i fredstid bl a som semestervikarier för försvarstidvårdsläkarna.

Utöver här ovan nämnda tandlä-

kare finns även ett antal s k remiss-tandläkare, f n cirka 40 st i landet, som tillkommit som en liten ersättning för det sjunkande antalet vpl tandläkare, som kommanderas att arbeta i tandvården under sin vpl-tjänstgöring. Dessa remiss-tandläkare arbetar deltid antingen vid den militära tandläkarmottagningen eller i sin civila praktik. Vad beträffar de vpl tandläkarna gäller fr o m 1977, att inga sådana kommanderas till tjänstgöring vid de förband, där det redan finns en fast anställd försvarstidvårdsläkare.

Vad är det då för slags tandvård, som utförs vid en militär tandläkarmottagning? Svaret på denna fråga är enklast tänkbara: Precis samma tandvård, som göres i det civila!! Det är alltså ingen som helst skillnad. Det primära måste väl vara behandling av ett fall på ett ur odontologisk synpunkt sett bästa sätt och inte beroende på om patienten har uniform på sig eller ej!!! Som belysning av tandvårdens omfattning vid en militär tandläkarmottagning kan följande årsrapportsuppgifter för 1978 vid T 4 nämnas. Då behandlades 1826 patienter. Antalet akuta fall var 52 och antalet olycksfall 3. Antalet amalgam- och silikatfyllningar uppgick till 3684 ytor, och det totala antalet behandlingar uppgick till 6111. Av dessa var 23 st tanduttagningar, d v s 0,38 %!!!, vilket väl tydligt vederlägger allt tal om att man i militärtandvården "bara drar ut tänder"!

Ett villkor för folktandvårdens övertagande av försvarstidvården har varit, att de militära tandläkarmottagningarna moderniserats till dagens folktandvårdsstandard. Så har också skett vid snart alla förband, där tandvård bedrivs. Sedan flera år tillbaka har de båda regementena i Hässleholm, T 4 och P 2, hypermoderna tandvårdsutrustningar. Här kan man verkligen tala om att folktandvården kommer att "gå till dukat bord" både vad gäller utrustning och tandvårdsorganisation, som under de senaste decennierna smidigt anpassats till vpl-utbildningens krav och odontologiens utveckling. Här finns ingen kvalitetsskillnad i målsättning för tandvård inom försvaret i fredstid och den civila. Hur uppläggningsen av försvarstidvården fr o m 1982 kommer att se ut är ännu ej klart. Ytterligare en utredning håller på att syssla med den frågan. Personligen anser jag, att tandläkarmottagningarna skall där

så är möjligt, finnas kvar vid förbanden, så att de vpl lätt kan komma till för att få vård, varigenom minsta utbildningstid går förlorad. Varför inte också låta fast anställd personal vid förbanden utnyttja möjligheten till tandvård vid mottagningarna, om de så önskar, och när tid därtill gives, t ex vid lägre belastning på grund av större öv-

ningar, då de vpl befinner sig långt borta från förbandet, eller under juluppehåll och andra ledigheter. Det måste vara dålig ekonomi att låta mottagningarna gå på tomgång då och då. Det är min förhoppning, att tandvården inom försvaret framöver kommer att lösas på ett för alla parter lyckosamt sätt.

FRUKT AR HALSAI

ENOK OHLSSON

Tredje Avenyen 27

Telefon 11239

Artidens blommor och grönsaker

Ingvar Nilssons Servicestation AB

LÄGPRISBENSIN OCH OLJOR

Tel. 100 83

GRÖNÄNGSPLAN – HÄSSEHOLM

Biltvätt, Biltillbehör
Förmedling av underredsbekämpning m m
Kiosk

Klingströms Byggnads-plåtslageri Eft.

REKOMMENDAS

Innehavare:
ROLF SVENSSON och LARS GUSTAFSSON

Telefon 0451/103 25

TRADITION * KVALITET

Telefon 044/11 54 40

Idrottskrönika

(Kapten Yngve Löfgren)

SKYTTE

Kpist

Vid Regementets Dag i år ägde den traditionella kpistävlingen rum mellan ett lag ur Kamratföreningen och ett lag ur årsklassen, vpl som tagits ut av resp kompanichef.

Resultat:

Kamratföreningen	
Skytt 1 Kjellin	33 p
2 Holmerup	85 p
3 Nilsson	0 p
4 Lövgren	78 p
5 Medin	65 p
6 Ask	0 p
Summa:	261 p

Vpl ur årsklassen

Skytt 1 Arlsten	55 p
2 Bogert	0 p
3 Hall	64 p
4 Kroon	47 p
5 Sannestam	26 p
6 Eskehed	16 p
Summa:	205 p

Trots hård kamp från de vpl avgick Kamratföreningen denna gång med segern och fick en inteckning i vpr. Prisutdelningen förrättades av regementschefen i samband med uppställningen på kaserngården. Skyttetävlingen hade samlat ganska mycket åskådare, som bl a fick se när ballongerna exploderade vid de säkra skyttarnas skott. Skjutledare, och skicklig sådan, var fanjunkare R Nordström. Priserna hade skänkts av Philip Kjellin.

Vplaktivitet

Under vinterhalvåret har vid 3. kompaniet genomförts en turnering i innebandy. Idégivare till tävlingen var vpl Kent Carneborn från Helsingborg. Tävlingsledare var kompaniassistenten, vpl sergeanten Christian Gartmyr. För att sätta lite färg fick de olika logementen hitta på namn som har anknytning till logementsnumret. Till finalen hade kvalificerat sig "Första Förbandet" och "Andra Världskriget". Hela kompaniet var åskådare när slutspelet ägde rum, och stämningen var hög. Första Förbandet vann med 7-4. Det segrande laget bestod av Stefan Persson, Göran Hagsund, Magnus Hall, Roland Lind. Därefter gick superfinalen mellan finala-

get och befälslaget. Under stort "publiktryck" måste befälet erkänna sig slaget med de "jämna" siffrorna 12-2.

Det vackra pris som Guldmedjan stod "Fadder" till vandrar nu till nästa årsklass rekryter, som har att kämpa vidare. Kamratföreningen gratulerar idégivaren till en lyckad tävling.

Fysisk träning

I samband med att reservbefälen gör sina olika kurser anordnas för dem fysisk träning av olika slag. Den kurs som var inne i april hade den 18. april att ta sig fram på en ganska knepig sju-km bana på karta 1:20 000. Resultat: 1. Kn Persson 1,21,0, 2. kn Thorsson 1,25,00, 3. kn Ekstrand 1,26,00, 4. kn Jöngård 1,30,00, 5. lt Holmqvist 1,31,00, 5. lt Andersson 1,31,00. På 3 km spåret kämpade sig kn Dahlberg, Matten och Jarlshammar fram på den icke oävna tiden 22, 22 och 25 min.

Överste Johnssons vpr

I år tävlade man i följande grenar: Skjutning kpist, manöverprov med tgh 11, hgrkastning, skriftligt prov i civila och militära trafikbestämmler, avståndsbestämning och fri

orientering 7 km på karta 1:20 000.

Resultat:

Regoff: Segrare kn Å Svensson 27,5 p, 2. kn Gustaf Huzar 31,0 p, 3. kn Jan Pettersson 34,5 p.

Kompoff: Segrare kn Lennart Arvell 18 p, 2. kn L S Olsson 22,0 p, 3. lt N O Sandberg 24 p.

Plutoff: Segrare fj T Levin 22,0 p, 2. fj B Eliasson.

Fälttävlan

T 4 IF fick en titel när SM och JSM fälttävlan avgjordes i Karlsborg. Mats Salomonsson blev mästare i juniorklassen. Tvåa blev Tor Marntell även han T 4. Bland seniorerna blev Kennet Brorsson T 4 16. man. I stafetten blev T 4 femma och fick placering fyra i SM eftersom man hade ett brittiskt lag framför sig. Tävlingen omfattar skjutning, poäng, orientering-löpning.

Resultat i juniorklassen:

Mats Salomonsson T 4 IF 116,06 (Skjutning 6 - orientering 7 mm fel total löptid 103,6) Tor Marntell 129,17.

Befällskjutning kpist

Som jag nämnde i förra numret har denna stimulerande tävling ägt rum. Tävlingen var upplagd så att en

Deltagare i MID S skytte, frv Börje Persson, Sune Persson, Bo Svensson och T Persson.

Segrare, 2. och 3. i RegM terränglöpning B Fränckel, P Nilsson och T Persson.

gång i månaden under fem månader fick 8 lag sammansatta av befäl från komp och avd skjuta. Summorna av lagets bästa skjutningar lades ihop och lag med bästa resultat blev segrare. Segrare i år blev som sig bör 1. komp och får därmed inteckning i Ringcentralens vpr samt individuella priser. En höjd skjutskicklighet blir resultatet för alla som har förmånen att delta.

MM Gevär

I detta militärmästerskap i skytte som arrangerades av I 1 kan noteras att ett lag ur T 4 (I Jönsson, H Andersson och F Hartman) tog en niondeplacering och direktkvalificerades till nästa års MM.

MIDS Skytte

Som arrangerades av T 4 och P 2 fick T 4 en andraplacering i kpist genom sitt lag som bestod av H Andersson, I Jönsson, C Lindkvist samt RO/Kn T Holmerup.

I lagtävlan för samtliga vapen blev T 4 trea.

MM Skytte grovpistol

Från regementet deltog A Hulén och L G T Persson och fick i preciskjutning 558 poäng vilket gav en 50. plac och L G T Persson 543, vilket resulterade i plac nr 78. I fältskjutning grovpistol fick A Hulén 30 träff med plac 43. I dessa tävlingar är konkurrensen i topp med flera man på samma resultat så därför kan man anse resultatet gott och speciellt godtagbart för en nybörjarskytt som L G T Persson.

Armémästerskap

Budka-orientering

I denna tävling erhölet T 4 placering nr 19 genom H Svensson, Å Svensson, C Lindkvist, L Melin, K Brorsson och U Roos.

REGEMENTSMÄSTERSKAP

Terränglöpning vpl 3 km

I hård konkurrens med 53 fortspringande kamrater segrade B Fränckel 2. komp och blev regementsmästare på 10,07, 2. P Nilsson 5. komp 10,10, 3. T Persson, 2. komp på 10,19. Det var fart och god kampvilja vid denna tävlingen.

Kompanistafett Reg Dag

Segrare blev 3. komp på 6,36, 2. 2. komp 6,38, 3. 5. komp 6,45.

Fotboll

Segrare 5. komp, 2. 2. komp, 3. 4. komp.

Banskjutning gevär (Befälsklass)

Segrare F Hartman

Banskjutning kpist (Befälsklass)

Segrare H Andersson efter omskjutning med F Hartman

Banskjutning pistol (Befälsklass)

Segrare L G T Persson

Fältskjutning kpist (Befälsklass)

Segrare C Lindkvist

Fältskjutning pistol (Befälsklass)

Segrare Y Löfgren

Fältskjutning gevär (Befälsklass)

Segrare C Lindkvist

Fältskjutning gevär (Vplklass)

Segrare 2757 Pettersson 3. komp, 2. Vpl 3998 Nilsson 3. komp, 3. vpl 2710 Welander 6. komp.

Fältskjutning ak (Befälsklass)

Segrare H Andersson

Fältskjutning ak (Vpl klass)

Segrare vpl 3971 Andersson 3. komp, 2. vpl Brinte 3. komp, 3. vpl Olsson 6. komp

CA-prov

Som vanligt har prov i orientering arrangerats. Deltagarantalet har varit stort. Orientering efter utmärkta kartor samlar fler och fler utövare av denna form av motion, vilket bl a gläder idrottsdetaljen.

SAFR.-kpisttävling 1979

Från denna stora tävling med 110 deltagare rapporterar RO/Kn Tore Holmerup, som deltog, att T 4 resoff skötte sig med den äran, både individuellt och i lag. Individuellt blev Tore Holmerup 3. P Olanders 31. och veteranen Philip Kjellin tog en 59. plats för att nämna några. I lagtävlingen tog T 4 en fjärdeplats genom övanstående. T 4 gratulerar på det varmaste våra duktiga skyttar. Kom igen!

Kapten Nils-Olof Sandberg efter ha erövat 1. inteckningen i Dora Denckers vpr.

Korfboll

I Div I och III har T 4 haft med lag. En andraplats blev det i Div I för lag 1. I Div III gick det något sämre men med tanke på omständigheterna är en sjätteplats ju försvarbart. I Lag 1 var C-A Åberg lagkapten och med gamle målvakten I Jönsson, som under många år försvarat målet, var det kanske ingen större konst att få den fina placeringen. Lag 2 hade som lagledare G Persson, som har haft stora besvärigheter att få en bollmotare av klass i målet.

Till sist kanske vi kan säga om energikrisen att det finns inget ont som inte har något gott med sig. I och med denna kris kommer alla människor att röra på sig mer till fots och cykel vilket på sikt kommer att resultera i bl a friskare soldater och befäl. Och så en annan sak. Det blir bättre idrottsreferat i denna tidning i fortsättningen, för underredaktion slutar sitt skrivande med denna artikel.

- □ -

Jag instämmer inte i Yngve Löftgrens avslutning i idrottskrönikan. Jag är övertygad om att tidningens läsare med intresse har läst dessa och jag ber att få framföras tidningens hjärtliga tack för krönikorna under årens lopp.

Red

"FUGLESKYDNING"

(Major Claes Florén)

En dag förra hösten frågade mig Kamratföreningens sekreterare om jag ville representera Kamratföreningen vid en "Fugleskydning" arrangerad av Själlandske Tränregimentets Soldaterförening.

Då min skytteutrustning numera är så gott som obefintlig utbad jag mig förmånen, att de övriga deltagarna skulle vara något så när träffsäkra.

En försiktig förfrågan hos sekreteraren avslöjade att han tyvärr inte visste vad skjutningen gick ut på eller hur den gick till. Tyvärr inföll Fågelskjutningen på samma dag som Kamratföreningens möte vid regementet, men det kunde ju ej hjälpas.

Då jag nu bor norr om Helsingborg föredrog jag att med bil ta mig

ner till Dragör, där de andra tre, fanjunkare Ask samt kaptenerna Nilsson och Caldenfors infann sig.

Tydligt var föremålet för dagens övning lika obekant för dem som för mig, men för säkerhets skull var de liksom jag utrustade med päls och gummistövlar för långvarig utomhusvistelse. Jag tror till och med att i åtminstone två fall viss föregående träning i lerduveskytte ägt rum.

Hur som helst fortsatte vi nu till den adress i Köpenhamn där vi skulle mötas. Adressen visade sig vara en lokal i centrala Köpenhamn tillhörande Själlandske Livregementet och i denna lokal, varm och ombonad, försiggick skjutningen!

Det hela gick ut på att på en stilla-

sittande fågel av trä skjuta så att delar av fågeln föll av i viss bestämd ordning. Alla sköt i tur och ordning och den som sköt det skott för vilket den avsedda kroppsdelen föll till marken fick pris. Ja, något bruk av gummistövlar och lerduveträning hade vi ju inte. Dessutom lottades priser ut vid dessa tillfällen och skrivaren lyckades med lottens hjälp få ett vackert pris. Skjutningen skedde med salongsgevär, så det gick tyst och stödat till.

I pauser i skjutningen njöts av förfriskningar och under en längre paus njöt vi av härliga danska landgångar. Vi började skjuta vid pass klockan 10 på förmiddagen och det var ganska långt lidet på eftermiddagen innan den sista delen av träfågeln föll till marken.

Vad är Ni önskar få tryckt

Från visitkort till kataloger

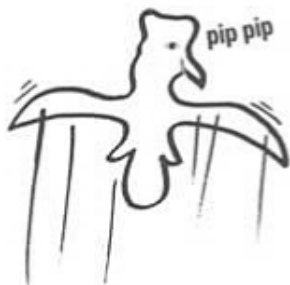
i en eller flera färger

Vänd Er till

NORRA SKÅNES CIVILTRYCKERI

HÄSSLEHOLM

där får Ni ett välgjort arbete till ett humant pris

En dag vid T 4 år 1920

(Minnesanteckningar av 84/19 Ingemansson)

Klockan är några minuter före sex då vi vaknar av tonerna från trumpeterna. Det är musikvolontären Överbäck som blåser revej i korridoren, för att sedan fortsätta till 2. 3. våningarna i kasernen von Heide-man, som den numera heter. Då behövs knappast något namn för det fanns bara en kasern, men en gedigen sådan, vilken även innehöll bostäder för underofficerare i västra flygeln.

Vi, ja det är skrivaren jämte tolv andra 20-åringar, varav korpralen Dehlens är stamanställd och logementsbefälhavare. Under mötena i september flyttades översångar in så att man kunde förlägga ytterligare tolv man i logementet. Det är vid 1. kompaniets 1. logement som en ny dag gör sitt inträde. Ekot från trumpeterna har knappast tonat bort förrän korpralen är i kläderna, det var fart och kläm i Kronans värvade gossar på den tiden, men så hade de också en volontärskola bakom sig som satt fast, därför dröjde det heller inte länge förrän filten ryktes bort från någon, som ej gjort ansats till uppstigning. Så bäddades sängarna, men inte hur som helst det kan jag försäkra, alla perfekt lika utan en rynka på filten, det dugde inte att slarva, då blev det en extra lektion i sängbäddning, i sämsta fall permisförbud.

Nu av med skjortan av grovt linne, handduk och tvål i handen till tvättrummet längst ner i korridoren. Vid båda sidor i rummet fanns tvättfat fastgjutna i en betongbänk, men faktiskt rinnande vatten ur kranar. T 4 hade eget vattenverk från djupbrunn men naturligtvis inget varmvatten.

Klockan är 0630, uppställning i korridoren i randiga linnekläder, varje logementsbefäl lämnar av till dagunderofficeren, i allmänhet en äldre korpral eller furir. Detta gäller ej logement 6, som har särskild dagare där logerar samtliga volontärer på anspänn jämte fyra musiker (musikkåren i sin helhet bestod av sex man). Logementsbefälhavare där var då musikkorpralen, sedermera musikfanjunkaren Boo, vilken kom att tjäna T 4 i över 40 år.

Så avmarsch till matsalen. Varje logement hade sitt långbord med bänk på varje sida. Korpralen trona-

Ingemansson jämte kamrater ur 1. logementet. 1. kompaniet år 1920. Lägg märke till att staketet runt kasernområdet bestod av träribbor, det var alltså lätt att planka. Ingemansson andre man från vänster.

de vid bordsändan och öste med slev ur en hink upp i våra tjocka porslinsmuggar något som kallades för kaffe, vidare delades ut en buller per man. Tillbaka till logementet för att hämta rykdön, som varje man förvarade i sitt skåp, avmarsch till stallet, där truppen lämnades av till stallunderofficeren. Jag vill här påpeka att varje förflyttning under tjänstetid, till vilken uppgift det vara må, alltid skedde i samlad trupp med befäl.

Det sk stamstallet rymde ett 60-tal hästar. De som ej fått någon häst anvisad att rykta fick skära hackelse, krossa havre, sopa och städa både inne och utom stallet. Klockan 0800 avmarsch till kasernen, efter tvättning av händer ombyte till andramundering m/a, vapenrock, ridbyxor, benkläder och kängor. Uppställning med patronbälte och karbin. Denna uppställning skedde i allmänhet på 1. kompaniets uppställningsplats mellan flyglarna närmast kaserngården.

Nu sker avlämning till kompanichefen, som efter "God morgon kamrater" och korum samt "Gud bevara Konungen" låter kompaniadjutanten redogöra för vad som för kompaniet är aktuellt för dagen. Efter uppdelning i grupper blir det exercis på kaserngården eller idrottsplatsen, vilken då låg utanför det inhägnade området. Stängslet mot norr gick strax bakom dåvarande sjukstallet. All mark utanför

stängslet och mellan Vankivavägen och Almaån var övningsterräng. Marken på andra sidan Almaån tillhörde det ej T 4, därför fanns det ej någon bro över ån. Man kunde bada i ån på den tiden.

Strax före klockan 1000 är vi tillbaka i kasernen, sätter karbin i stället som finns i korridoren, ombyte till linnerock och avmarsch till dagens förstafrukost som det kallades. Jag kan försäkra att man var hungrig.

Jag kan ännu framför mig se de gröna årtorna, den halva saltä sillen med huvud, skinn och ben, vilket ofta utdelades till förstafrukost och begärligt strök ner efter nattens och halva förmiddagens fasta.

Klockan 1100 uppställning i andramundering utan vapen, avlämning till vår löjtnant, som ger gruppcheferna instruktioner. Mellan grupper och dagar omväxlades det med hästkänedom, sadling, selning, anspänning och körning. Körning skedde i tvåspänn, antingen med fyrhjuliga sjuktransportvagnar med plats för fyra bårar eller fyrhjuliga lastvagnar där bakkärran kunde kopplas bort om så erfordrades. De tvåhjuliga anspännkärrorna för en häst fanns då ej vid T 4. Faktiskt fanns det en liten lastbil med massiva ringar och öppet förarsäte, på vars yttersida tronade underverkets intressantaste detalj – det stora signalhornet.

Längre fram under utbildningsti-

den blev det under dessa övningspass fälttjänst på det lilla övningsområdet, varvid fienden alltid ryckte fram från Vankiva. Då skjutning stod på programmet marscherade vi till skjutbanan i Mölleröd.

Klockan är nu 1500, vi är komna till kasernen och har bytt till linne-rock. Avmarsch till matsalen för dagens huvudmål, den s k andrafrukosten. Den varierar naturligtvis men torsdagsärtorna voro obligatoriska dock utan någon sorts pannkaka som efterrätt, vilket ej heller hade någon betydelse för ärtorna voro i allmänhet vällyckade, fläsket koktes ibland ärtorna, det är skillnad mot de ärtor som numera livsmedelsfabrikerna komponerar ihop.

Så är då antligen den efterlängta- de middagsrasten kommen, då man kan känna sig ledig en stund, såvida man inte försyndat sig, för då blev det till att i gruset utanför stallet putsa rostiga brett och stigbyglar för att nu inte ramla på det värsta, nämligen skura sitsarna inne på fyrkan- ten, som den benämndes kårens stora och stöddiga utedass, beläget strax intill badhuset.

F Ingemansson sittande och läsande Snappanen. Bilden togs vid hans 80-årsdag i september.

Nu är klockan 1700 uppställning i linnekläder, avmarsch till rykt och ställtjänst på nytt till klockan 1800 då dagens tjänst är slut, såvida man inte stod på kommanderingslistan för kasern- respektive stallvakt, som gick på klockan 1900. Men ännu är inte hela dagsprogrammet genom- gången. Ännu en uppställning klockan 1930, avmarsch till matsalen för det s k aftonmålet, vilket inte var mycket att längta efter, det bestod mestadels av tapetklister (rågmjölsgrot). Endast på söndagskvällarna var det fest. En mugg choklad, en

MOTORSÅGAR

Husqvarna, Partner,
Jönsered och Stihl.
Även röjningssågar,
Garanti och service.

Stor sortering beg. renov. sågar

OBS! Ny lag om skyddsutrustning

Vi säljer skyddskläder och skogstillbehör

ÖPPETTIDER: Vardagar 7.30-17.00.

HÄSSLEHOLMS SÄG- o MOTORSERVICE AB

Andra Avenyen 14, HÄSSLEHOLM - Tel. 0451-110 09

BOX- OCH
PAPPERSHANDEL

REKOMMENDERAS

TELEFON 0451/100 63, 106 30

ostbit, bröd och en smörklick fanns alltid att tillgå. Efter kvällsmålet utdelades en plåtbricka med ett kompani- nummer till dem som önskade permission till klockan 2400, dock endast onsdagar samt lördagar och söndagar. Brickan skulle avlämnas till vaktposten vid inpasserandet, så det var ju lätt för dagbefälet att kontrollera om någon ej var inne i tid.

Om jag minns rätt var det ej så många som utnyttjade kvällspermis, vad skulle man ner i den lilla staden att göra. Hässleholm hade på den tiden endast cirka 3000 invånare. Man led av kronisk penningbrist, det var endast de som hade fått för- äldrar, vilka sände en slant, som hade glädje av permissionen. Ej heller var det många som åkte hem över veckoslutet. Tjänsten slutade klockan 1600 på lördagarna, bilar fanns icke och veckoslutsbiljetter var ej upplåna. Men för all del det fanns ju markan, vilken hade öppet till klockan 2100. Skötte man sina affärer fick man krita där, dock ej överstigande fem kronor, vilken summa var lönen var tionde dag.

Antingen man nu är ute eller inte är det plötsligt tid att bereda sig för nattens händelser för klockan 2100 blåstes tapto utanför kanslihuset, som även inrymde vaktlokal.

Under mötet i september marscherade hela musikkåren vissa kvällar runt kaserngården och blåste s k stort tapto, vilket var högtidligt värre och livligt uppskattat. Alla fönster på kasernens norra sida var överfyllda och marschvägen kantad av åskådare. Det var dylika inslag som nog i viss mån gjorde forna tiders krigarliv trots allt lite romantiskt.

En halvtimme efter tapto gick tystnadssignalen, som blåstes utanför fönstren på kasernens sydsida och då släcktes ljuset obönhörligt av logementschefen.

Ett varv har moder jord presterat sedan vi sist överlämnade oss i Morfei armar och liksom då behö- ver vi ej heller nu några sömnpiller. 20 år och ett omväxlande dags- program, utanför storstädernas betongfundament och fabrikers larm och instängdhet, finns det egentligen något som bättre kan skapa ett sunnets frid och jämvikt.

Ja, ungefär så här framstår det hela när jag rannsakar minnet 60 år tillbaka i tiden och jag kan försäkra den ärade läsaren att jag skulle inte alls ha något emot att göra om det. Detta förblir förstas en utopi, men det är inget dåligt surrogat att göra det i minnasas värld.

HÄNT VID T4

(Redaktören)

MARS

Den 6.-8. genomförde grundutbildningsbataljonen sin första bataljonsövning (batövn 1). Samövning ägde rum med enheter ur P 2 och P 6/Fo 14.

Den 12.-17. genomfördes en kurs för reservofficerare. Kursen omfattade ledarskapsutbildning. I kursen deltog ca 35 reservofficerare.

Den 14. besökte Chefen för armén, generallöjtnant Nils Sköld, regementet. Regementschefen med medarbetare lämnade en orientering om regementets uppgifter, omfånget av utbildningen samt utbildningsbetingelser. Därefter skedde rundvandring inom regementet. Under eftermiddagen följde Chefen för armén utbildningen vid grundutbildningsbataljonen, sammanträffade med personalorganisationerna och värnpliktiga ingående i regementsnämnden.

Den 26.-29. genomförde grundutbildningsbataljonen sin andra bataljonsövning (batövn 2). Samövning ägde rum med enheter ur P 2 och P 7/Fo 11.

APRIL

Den 17.-29. genomfördes en kurs för ca 25 reservofficerare. Kursen omfattade bl a personlig färdighet i vapentjänst, motortjänst och orienteringslöpning.

I och med avslutningen av denna kursen har regementet under de senaste två åren genomfört fyra två-veckorskurser och två en-veckorskurser. Anledningen till att dessa kurser anordnas är inställda krigsförbandsövningar.

Den 23.-28. genomförde grundutbildningsbataljonen sin tredje bataljonsövning (batövn 3). Enheter ur P 2, P 6/Fo 14 och F 5 deltog i övningen. Som kompanichefer tjänstgjorde reservofficerare, som kommer att vara krigsplacerade vid de kompanier de nu förde under batövn 3. Detta var första gången som "fältkompanichefer" fick föra sina kompanier under

Chefen för armén, generallöjtnanten Nils Sköld och regementschefen.

Tränginspektören, översten av första graden, Börje Wallberg, samtalar med kockarna Leif Alvedahl (till vänster) och Jonny Ivarsson (till höger).

grundutbildningen. Försöket föll väl ut och kommer att äga rum även i fortsättningen.

Bataljonsövningen följdes av

tränginspektören, översten av första graden, Börje Wallberg, som var mycket nöjd med vad han fick se under sitt besök vid bataljonen.

Den 3.-4. genomfördes den årligen återkommande reservofficersträffan. Ett 80-tal reservofficerare deltog. Under de båda dagarna lämnades för reservbefalet aktuella orienteringar, bl a krigsorganisationsförändringar, repetitionsutbildningens omfattning, nya befälsordningen, underhållssystemet i Skåne m m.

Den 5. ägde Regementets Dag rum. Programmet för dagen framgick av Snapphanens vårnummer. Några större ändringar av tidigare års program hade väl inte gjorts. Några moment är obligatoriska, bl a kompanistafetten och motoreykeluppvissningen.

Den 14.-17. genomförde grundutbildningsbataljonen sin sista bataljonsövning - Vårövning 79.

Den 21. var det dags för regementschefen att avtacka årsklass 1978/79, som rycker ut från regementet den 23. Det var nästan 700 vpl som stod uppställda på kaserngården för att få sitt "betyg" av regementschefen.

Regementschefen sade följande i sitt tal till den uttryckande årsklassen. Återigen är det dags för uppställning, en sista gång för Er. Ännu ett utbildningsår är slut: för oss. Era befäl, ett bland många, för Er Ett enda.

Första gången Ni stod uppställda här angav jag kortfattat målet för Er utbildning så här:

- Var och en av Er skall ges kunskaper som gör Er användbara för en viss bestämd befattning i krigsorganisationen. Dessa kunskaper skall vara så befästa, att Ni intill en krigsförbandsövning, om ca fyra år direkt vid mobilisering kan gå in i befattningen utan kompletterande utbildning.

- Dessa personliga kunskaper och färdigheter är dock bara en del av målet. Härtill kommer kravet att foga samman de enskilda individerna till fungerande arbetslag (grupp, pluton, kompani, bataljon), som kan fungera som förband direkt vid mobilisering.

Har vi då nått målet?
Om jag börjar med de personliga kunskaperna, vill jag svara ja. De allra flesta har tillräckliga kunskaper, i vissa fall, t ex vid telegrafplutonen, har vi nått mycket goda resultat. De allra flesta sa jag. Ni var 760 som ryckte in vid olika tidpunkter i fjol. Och det är klart att

Regementschefen överlämnade i samband med sin avtackning en rad priser och utmärkelser. Här är det regementsmästaren i terränglöpning, B Fränckel, 2. kompaniet, som får sin belöning.

det bland så många fanns en del som inte är beredda att göra sitt bästa, som inte vill lära sig. Var och en av Er, som hör till den kategorin, vet det själv. Men de allra flesta har gjort bra ifrån sig.

Nå, förbandsutbildningen då? Ja, även i det avseendet har vi nått målet. De förband, jag såg under slutövningen i förra veckan fungerade: kunde lösa sina uppgifter i fråga om underhållstjänst, sambands-tjänst, trafik-tjänst m m bra och i fråga om strid godtagbart.

Det är klart att även när det gäller förband kan man skilja på bra och mindre bra grupper: det finns plutoner, som fungerar tillfredsställande och andra som fungerar utmärkt i alla avseenden: det finns kompanier där anda och disciplin varit mycket god och andra där det kanske inte varit fullt lika bra. Och överallt där förbandet gruppen, plutonen, kompaniet inte i alla avseenden varit fullgott, kan man hitta en eller flera av dem, som jag nämnde nyss, de som inte har velat göra sin plikt. Men - som sagt - tack vare de flestas goda insatser har Ni under utbildningsåret smält samman till en i dag - och hoppas jag - fyra år framåt fungerande bataljon.

Kvalitetsmässigt har vi alltså

nått målet. Men vi har också ett kvantitativt mål. Av de 760 inryckande är det 690 som rycker ut i övermorgon. 70 man (9,2 %) har av olika anledningar lämnat utbildningen tidigare. Det är litet för mycket - tycker jag - men fullt godtagbart.

I övrigt då?
Jag har varit inne på anda och disciplin. Man kan mäta just anda och disciplin genom att se på - rättsvård - materielförluster och - besök vid sjukhuset.

Om jag börjar med det sista så har i medeltal 1/3 av de sjuknärmeda direkt avförts utan sjukredovisning. Det är för mycket, och innebär en stor och onödig belastning men framförallt ett stort utbildningsbortfall.

I fråga om rättsvård har Ni varit bättre än föregående år. Antalet disciplinmål är 23 färre, en minskning med 16 %.

Materielförlusterna 10 m april månad ligger något under fjolåret, 1 år ca 25.000,- mot 27.000,- i fjol. Jag hoppas Ni inte försämrar utan tvärtom förbättrar detta under maj (och utryckningsdagarna). Däremot är antalet fordonsolyckor med materielskador något fler i år än i fjol.

Ja där har Ni kortfattat Ert betyg: en fullt godkänd grundutbildningsbataljon, som i vissa avseenden varit bättre än föregående år. Innan vi går vidare. Prisutdelningar:
För den enskilde innebär värnpliktsjämsvårningen uppoffringar. Under utbildningen kan de säkert ibland kännas betungande. Men dessa uppoffringar ingår som ett led i svenska folkets ansträngningar att slå vakt om fred och självständighet. Försvaret är och måste vara en angelägenhet för alla medborgare.

Men har tiden här vid T 4 inneburit uppoffringar, så är jag lika övertygad om att Ni också bär med Er härifrån många glada minnen och när Ni har fått lite perspektiv på den här tiden, hoppas jag Ni skall finna att det är mycket av det Ni upplevt här, som ni kommer att ha nytta och glädje av även i framtiden.

Till sist säger jag farväl och på återseende. Ni är välkomna åter till regementet vare sig Ni kommer till krigsförbandsövning, som medlemmar i Kamratföreningen eller som besökare vid kommande års Regementets Dag.

Innan vi åtskils kommer nu regementets fana en sista gång detta utbildningsår att föras framför fronten till tonerna av regementets marsch. Därefter kommer fanan att trossas, dvs rullas ihop, för att nästa gång blottas, när nästa årsklass rycker in.

Besøg i Sverige

Som framgick av artikel i förra höstens nummer av Snapphanen besökte officerare ur regementet med fruor Själlandske Trænregiment i Danmark under några dagar i början av maj 1978. Det var i år T 4 som skulle återgälda föregående års besök. Besöket ägde rum den 25.-27.

Jag har saxat vad Själlandske Trænregiments tidning Trænsoldaten skrev om besöket vid T 4. Det får samtidigt bli en liten dansk läsövning.

Som et led i den aftale om udvekslingsbesøg af officersfamilier mellem Kungl Skånska Trængregimentet og Själlandske Trænregiment, var det regimentet der denne gang skulle på besøg til Håssleholm, hvor Skånska Trængregimentet har till huse.

Vi startede kl ca 1200 den 25 maj 1979 og ankom till Håssleholm kl ca 1500, hvor samtlige værter med øverste R. Morell i spidsen var til stede for at byde os velkommen over et lille glas.

Derefter tog vi hjem til værterne, hvor vi blev indkvarteret.

Kl 1900 samledes vi i de meget smukke lokaler i regimentsofficerernes messe, hvor vi deltog i den arrangerede festmiddag og dansede til ud på de små timer.

Kl 2359 overrakte OB Lassen en gave til øverste Morell, der netop havde fødselsdag.

Næste dag kl 1000 startede vi med en rundtur på kasernen i militær bus, hvorunder øverste Morell

forklarede lidt om de forskellige bygninger for derefter at køre mod Kristiansstad. Herunder fortalte kaptajn P. O. Nehler en del historiske trak fra Håssleholm og Kristiansstad.

Vi endte i en lille by ved navn Brøsrarp, hvor et veteranog ventede på os. Her overtog kaptajn P.O. Nehler rollen som stationsforstander i en flot uniform og fortalte om denne rute, der var blevet bibeholdt som et minde om, hvordan en privat jernbane fungerede i trediveerne.

Vi kørte en lille tur med toget fra Brøsrarp til Vitaby og endte igen i Brøsrarp, hvor vi i det dejlige vejr spiste vor medbragte lunch.

Kl 1600 var vi hjemme på kasernen igen og hermed var den officielle del forbi.

Resten af dagen tilbragte vi hos vore værter under mere private former.

Næste dag, 27 MAJ 79, samledes vi kl. 1000 på kasernen foran den meget smukke musikpavillon, hvor øverste Morell holdt afskedstale og dernæst overrakte hvert dansk par en grammofonplade med svenske militærmarcher.

OL F. Iversen takkede på vore vegne og udtrykte ønsket om, at udvekslingsbesøgene måtte fortsætte under samme hjertelige former som dette besøg.

Til næste år, 9 MAJ 80, vil et antal nye officerspar fra STRR og Kungl. Skånska Trængregimentet få lejlighed til at lære hinanden at kende, idet Trængregimentet vil gæste Høvelte Kaserne i forbindelse med STRR 115-års oprindelsesdag, den 10 MAJ 1980.

**Välkommen
Du också
till**

Electrolux

Harald Johansson AB

Östergatan 17, HÅSSLEHOLM, Tel. 0451/802 60. 802 66

MED EGET RESERVDLSLAGER OCH EGEN SERVICEAVDELNING

STADGAR

för Skånska trängregementets Kamratförening

Fastställda 1935-09-01
Reviderade 1969-03-23
och 1979-05-05

§ 1 Föreningens ändamål är att utgöra föreningslänk mellan nuvarande och förutvarande såväl fast anställda som värnpliktiga som tillhör eller tillhört Skånska trängregementet, vårda regementets traditioner och befördra gott kamratskap.

§ 2 Föreningens medlemmar är hedersledamöter, ständiga medlemmar och årligt betalande medlemmar.

Hedersledamot utses av årsmötet på förslag av styrelsen.

För att bli medlem erfordras, om styrelsen för visst fall ej annat medger, att vid regementet vara eller ha varit fast anställd eller såsom värn-

pliktig har tjänstgjort vid regementet.

Medlem kan av styrelsen uteslutas ur föreningen.

§ 3 Avgiftens storlek för löpande år och avgift för ständigt medlemskap bestäms av årsmötet på styrelsens förslag.

Avgift inbetalas till kassaförvaltaren.

§ 4 Föreningens angelägenheter handhas av en styrelse på högst 15 personer. Styrelsen utser inom sig erforderliga funktionärer och ett verkställande utskott.

Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden.

§ 5 Verkställande utskottet åligger att med ledning av de direktiv, som styrelsen eller föreningen givit, årligen utarbeta plan för verksamheten, som fastställs av styrelsen. Verkställande utskottet sammanträder på kallelse av ordföranden. Verkställande utskottet äger att vid behov adjungera andra personer.

§ 6 Föreningens arbets- och räkenskapsår sammanfaller med budgetåret (07-01 - 06-30). Föreningens räkenskaper skall avslutade lämnas av kassaförvaltaren till föreningens revisorer senast den 15. oktober. Revisorerna skall senast den 1 november till styrelsen lämna revisionsberättelse.

§ 7 Årsmöte hålls under våren på dag, som styrelsen bestämmer.

Höstmöte (träff) hålls på dag, som styrelsen bestämmer.

Kallelse till årsmöte och höstmöte skall av styrelsen utfärdas senast sju dagar före mötet. Såsom ordförande vid mötena fungerar föreningens ordförande.

Vid årsmötet skall följande ärenden förekomma:

1 Val av två personer att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

2 Styrelsens berättelse över verksamheten under föregående arbets- och räkenskapsår.

3 Bestämmande av årsavgift.

4 Ärenden, som av styrelsen hänskjutits till föreningen.

5 Frågor, som av enskild medlem väckts på sätt som dessa stadgar föreskriver.

6 Val enligt § 9.

Vid höstmötet skall följande ärenden förekomma:

1 Val av två personer att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

2 Revisionsberättelse.

3 Beslut angående ansvarsfrihet.

§ 8 Extra möte hålls, då styrelsen finner erforderligt, varvid kallelse sker enligt ovan.

§ 9 Vid årsmötet skall väljas ordförande, vice ordförande, styrelse och två revisorer med suppleanter för det nya verksamhetsåret.

Röstberättigade är alla medlemmar.

§ 10 Beslut fattas med enkel röstöversikt med den inskränkning, som framgår av §§ 12 och 13 här nedan. Omröstning sker öppet, om årsmötet ej annat beslutar. Vid lika röstetal gäller den mening ordföranden biträder, utom vid val, där lottnings skall ske.

§ 11 Enskild föreningsmedlem, som önskar få ärende av större vikt prövat vid årsmötet, skall minst fyra dagar före mötet lämna skriftligt förslag till styrelsen, som framlägger det för mötet jämte eget yttrande. Enklare ärenden kan anmälas vid årsmötet.

§ 12 Beslut om ändring av dessa stadgar fordrar godkännande av 2/3 av de röstande.

§ 13 Beslut om föreningens upplösning skall för att vara giltigt på sätt i § 12 föreskrivs ha fattats vid två med minst två månaders mellanrum på varandra följande möten.

Höstens Stereo-nyhet

Pro Sound
finns nu i din
Expert butik

expert

Frykholmssg. 6, Hässleholm. Tel. 0451/804 00, 815 00
HÄSSLE LJUD o BILD

Vi har ringar som passa' -

både flickans fingrar,
och krigar's kassa
- BREDA FÖRLOVNINGSRINGAR -

25 modeller
att välja på

VÄLKOMNA!

Stortorget
Telefon 108 93

AHLQUIST-optik

Leg. optiker Rolf Hedlund

Nytorget, Hässleholm
Tel. 157 77

Svelast

SVENSKA LASTBIL AB

Rätt bil för var last

Trafikkontor:

Helsingborg 042/13 93 40
Växjö 0470/112 07 - 121 77
Kalmar 0480/224 60
Kristianstad 044/12 63 30
Malmö 040/10 09 60
samt ett 20-tal andra platser i landet

Vi tillhör världens
största kedja av
sportbutiker

Intersport

NEUMANS SPORT
Röingegatan 5, Hässleholm
Tel. 0451/101 25

Allt i JÄRNVAROR

BENGTSSONS JÄRNHANDEL

Stortorget

Telefoner 100 13 och 103 12

BLIV MEDLEM I T 4 KAMRATFÖRENING

SOLDATHEMMET

DITT ANDRA HEM

Servering/kiosk, samlingsaal, klubbрум, studievårdning, bordtennis, miniracing och fotolab.

Kom — Trivs
Och känn Dig hemma

Tel. 0451/109 01